

روین در

جغرافیاء تاریخے (و ادبیات شفاہے) روین - خراسان شمالی

سکینہ نمازی

سرشناسه	: نمازی، سکنه، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: روین دژ: جغرافیای تاریخی روین - خراسان شمالی / مؤلف: سکنه نمازی.
مشخصات نشر	: مشهد: قلم آذین رضا، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۲ ص: مصور.
شابک	: 978-600-92440-6-5 / ۴۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: قیبا
پادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: روین دژ (روستا)
موضوع	: فارسی -- واژه نامه ها -- انگلیسی
رده بندی دکنره	: ۱۳۹۰ ۸۹۵ / ۸۹ DSR۲۰۸۹
رده بندی دیپک	: ۹۵۵/۵۸۲۴۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۴۱۱۶۴

روین دژ (جغرافیای تاریخی روین - خراسان شمالی)

مؤلف	: سکنه نمازی
ویراستار	: اسماعیل نمازی
ناشر	: انتشارات قلم آذین رضا
صفحه آرائی / طرح جلد	: غلامرضا تاتاری
حروف، چینی	: و امدهانی انتشارات
قطع / نوبت چاپ	: رقعه / (۹۰ - ۱۳۹۰)
تعداد صفحه	: ۲۱۲ ص.
شمارگان	: ۲۰۰۰ نسخه
قیمت	: ۴۰۰۰۰ ریال
لیتوگرافی و چاپ	: دقت ۳۱۲۵۰۵۶ (۲۴۶)
شابک	: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۹۷۴۴۰ - ۵

مشهد - شهرک رازی - بلوار اندیشه - حاشیه خیابان رازی - پ ۲۱۲

تلفن: ۰۶۶۲۲۹۳۷ - ۰۵۱۱ همراه: ۰۹۱۵۱۲۵۷۸۱۱ - ۰۹۱۵۱۰۶۸۶۳۹ - ۰۹۱۵۱۲۴۲۱۶۰

رایانامه: r_tatari1350@excite.com qalam_azin_reza@yahoo.com

«حق چاپ محفوظ است.»

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه‌ی مؤلف
۱۵	موقعیت جغرافیایی روین
۱۵	پیشینه‌ی تاریخی
۱۶	نام روستا
۱۷	محله‌ی گبرها
۱۸	درختان چنار
۱۸	وقایع و رویدادهای سیاسی و تاریخی
۲۲	نقش و عملکرد روستا
۲۳	جمعیت
۲۵	تحولات جمعیت روستا
۲۶	بعد خانوار
۲۷	ساختار سنی
۲۹	ساختار جنسیتی
۳۰	زبان و گویش مردم روین
۳۲	استقرار در منطقه‌ای تاریخی
۳۳	معماری روین
۳۵	مشاهیر روین
۳۵	اسماعیل سالکی
۳۷	بی‌بی خانم رویینی

۳۹	حاج عبدالله طیبی
۴۰	حاج هانی غلامیان
۴۰	سالک رویینی
۴۰	شایق اسفراینی
۴۱	شهید محمدحسن طیبی
۴۲	عبدالاثمه
۴۳	عندلیب رویینی
۴۴	غلامرضا اسفراینی
۴۵	محمدحسن عارف ثانی
۴۶	ملا اسماعیل رویینی
۵۲	ملا عبدالمجید سالک
۵۵	نصرالدین سالک دوم
۵۷	ضرب المثلها
۸۶	فرهنگ واژگان زبان رویین
۱۲۱	باورها و اعتقادات قدیمی
۱۲۹	مراسم و اعیاد و عزاداریها
۱۲۹	پا دری
۱۲۹	پلوا ری
۱۳۰	تحویل سال نو
۱۳۱	چهارشنبه سوری
۱۳۱	خَله خِلتنه
۱۳۱	دعای ختم سفره
۱۳۳	دِندَنی
۱۳۳	سفره ی بی بی سه شنبه
۱۳۴	سیزده بدر

۱۳۴	شب یلدا (چله)
۱۳۵	عروسی
۱۳۵	قند شکستن
۱۳۶	خوانچه بردن
۱۳۷	خنه بردان
۱۴۰	علی باران
۱۴۰	عید غدیر
۱۴۱	قربانی (مراسم روز عید قربان)
۱۴۱	کشش کردن
۱۴۲	ماه محرم
۱۴۲	منادی کردن
۱۴۳	یوری (یاوری)
۱۴۵	آشنایی با طب محلی
۱۴۹	غذاهای محلی
۱۵۰	طرز تهیه‌ی غذاهای محلی
۱۵۵	بازی‌های محلی
۱۵۶	الک و دولک
۱۵۸	تخته‌بازی
۱۶۰	چاله‌ی شیطان
۱۶۱	عمو زنجیرباف
۱۶۳	قایم‌موشک
۱۶۴	کچه‌بازی
۱۶۵	کماج کماج
۱۶۷	هرنگ‌هرنگ
۱۶۸	هفت‌سانگ
۱۶۹	یک قل دو قل

۱۷۲	اماکن تفریحی
۱۷۵	اسامی کوه‌ها
۱۷۶	اسامی دره‌ها
۱۷۷	اسامی باغ‌ها
۱۷۸	اسامی چشمه‌ها
۱۷۹	محلله‌ها
۱۷۹	کوچه‌ها
۱۸۱	صنایع دستی
۱۸۲	دستگاه چادر شب‌بافی
۱۸۸	انواع چادر شب
۱۸۸	پارچه‌بافی
۱۸۹	جوراب‌بافی
۱۹۰	رودوزی و سوزن‌دوزی
۱۹۰	صنعت چوب
۱۹۰	قالی‌بافی
۱۹۳	مشاغل
۱۹۴	انواع مشک‌ها
۱۹۷	رویین در سال‌های اخیر
۲۰۰	اولین‌ها در رویین
۲۰۱	کانون اندیشه‌گران جوان
۲۰۵	منابع
۲۰۷	نمایه و تصاویر

مقدمه:

مجموعه‌ای که فراروی شماس‌ت، قطره‌ای از اقیانوس بی‌انتهای فرهنگ و زبان روستای رویین می‌باشد.

هدف از گردآوری این مجموعه احیا و ماندگار کردن فرهنگ و زبان رویین می‌باشد. چه‌بسا در سال‌های اخیر به‌خاطر پیشرفت علم و تکنولوژی و افزایش ارتباطات، خانواده‌ها و مادران عزیز به زبان فارسی با فرزندان خود صحبت می‌کنند و شاید در ایامی نه‌چندان دور لغات و واژه‌های اصیل ما به دست فراموشی سپرده شود. و زبان فارسی جای این لهجه‌ی شیرین را بگیرد. البته هیچ‌کس مخالف پیشرفت نیست، ولی فرهنگ و زبان هویت ماست و ما به داشتن چنین زبان و پیشینه‌ای افتخار می‌کنیم. البته هیچ ادعایی ندارم که تمام واژه‌ها و رسوم و گفته‌های ناب پیشینیان در این مجموعه آمده است. این اثر گامی است به‌سوی ماندگاری فرهنگ رویین. امید است جوانان ما در تکامل آن گام‌های مهم‌تری بردارند.

لازم به ذکر می‌باشد که ممکن است برخی از آداب، عادات و اخلاق قومی که در این اثر از آن یاد می‌شود با خرافات در هم آمیخته شده و در حال حاضر تقریباً منسوخ و از بین رفته باشند، لیکن از جهت آشنایی با میراث فرهنگی کهن این مرز و بوم اشاره‌ای به آن‌ها شده است و نام بردن از آن‌ها به معنای تأیید آن‌ها نیست، بلکه صرفاً به منظور نگاهی به گذشته و مقایسه با سطح رشد فرهنگی نسل حاضر آورده شده است.

این مجموعه متعلق به همه‌ی رویینی‌هاست: پیرانی که سنگینی تجربه کمرشان را خمیده و در سایه‌های چنار هر روز روحی دوباره می‌گیرند. و زنانی که پر تلاش و صبور روح‌بخش خانه‌های گلی‌اند. و کوچه‌ها هنوز

صدای تنه بافی‌شان را زمزمه می‌کنند. جوانانی معتقد و پویا که به دنبال رزق حلالند و کودکانی که می‌آیند تا تصویری از فردایی بهتر در روزشمار رویین بنگارند.

با ماندن شما رویین می‌ماند و برای همیشه پاکی سرچشمه، صلابت چشمه‌ی کوه، هیبت چنار، معصومیت امام‌زاده همراه شماست.

در حرف‌حرف این واژه‌ها دریایی از معنا دیدم. گذشتگان ما برای هر رسم و آیینی قدابیت و حرمت آن را پاس می‌داشتند، شادی‌هایشان به‌جا و غم‌هایشان با معنا بود. چه خوب است جوانان ما که این همه سختی و مشقت‌هایی در زندگی، آن‌هم با صرف هزینه‌های زیاد متحمل می‌شوند، جایش را به صداقت و صداگی گذشته بدهند.

در مراسم یوری، همیاری را دیدم. در شب چله، همراهی. در عروسی‌ها، یک‌رنگی. در عزا، هم‌دلی. در بازی‌ها، تلاش برای ماندن. در علی‌باران، توجه به خالق و امید به رویش با همت آسمانی. شب عید غدیر، به فال نیک گرفتن زندگی. خله خلتنه، نو شدن با هم‌دیگر و در مراسم قربانی، گذاشتن هرچه دارند در طبق اخلاص.

این مجموعه که قریب به شش سال وقت صرف جمع‌آوری آن نموده‌ام، در واقع حاصل زحمات بی‌دریغانه‌ی جملگی کسانی است که با این جانب همکاری داشته‌اند، که از ذکر تمامی اسامی آن‌ها عاجزم.

جا دارد از راهنمایی‌ها و تلاش‌های صمیمانه‌ی نویسندگان بلند مرتبه‌ی خراسانی آقایان محمدرضا خوشدل و غلامرضا تاتاری قدردانی نمایم.

با تشکر از کانون اندیشه‌گران جوان، شورای اسلامی رویین، فرمانداری بجنورد، استانداری خراسان شمالی، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی، اداره کل آموزش و پرورش خراسان

شمالی، فرمانداری اسفراین، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان
شمالی، اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی بجنورد و شهرستان اسفراین، اداره
آموزش و پرورش اسفراین و محمد خدابنده (صادر کننده نمونه استان در
سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۹ و مدیریت محترم شرکت رویان شیمی) که بخشی
از هزینه‌های چاپ اثر را بر عهده گرفتند.

از پیشنهادات و انتقادات همه‌ی برادران و خواهران استقبال می‌نمایم به
دو شرط؛ شرط اول این‌که عدم بضاعت ادبی حقیر را با توجه به استغنائی
ادبی همه هم‌ولایتی‌هایم در نظر بگیرید و شرط دوم این‌که انتقاد و
پیشنهاد به‌دور از غرض‌ورزی بوده و صرفاً جهت ارشاد و ارتقاء کیفی
مطالب باشد.

سکینه نمازی

تابستان ۱۳۹۰